

Beleids- en begrotingstoelichting

DIERENWELZIJN

Begroting 2027

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER	3
II. TOTALEN BBT	4
III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID	5
IV. BELEIDSVELD I DIERENWELZIJN	5
1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID	5
2. ISE DIERENWELZIJN	5
2.1. Vlaamse Gemeenschap	5
2.2. DAB's en rechtspersonen	10
V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	10
1. Apparaatskredieten	10
2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld	10
VI. LIJST MET AFKORTINGEN	11

I. KLEMTONEN VAN DE MINISTER

De Vlaamse Regering doet bij de begrotingsopmaak voor 2027 een ongeziene inspanning om de rekeningen op orde te zetten en kijkt daarvoor in de eerste plaats naar de overheid en de eigen uitgaven. Daarnaast worden er echter geen specifieke besparingen gedaan op Dierenwelzijn – en dat is een heel bewuste keuze. Nog niet zo lang geleden zou Dierenwelzijn misschien een van de eerste departementen geweest om extra getroffen te worden tijdens een sanering: op federaal niveau was het een verwaarloosde restbevoegdheid die zelfs amper zichtbaarheid had. Op Vlaams niveau is het sterk uitgebouwd tot een volwaardig beleidsdomein waarop we niet extra willen besparen.

We blijven als Vlaanderen ook in de komende jaren een voortrekker op het gebied van dierenwelzijn. Zo komt er in 2027 een verbod op de handel in en publiciteit voor dieronvriendelijke producten, geven we verder vorm aan het uitdoofscenario voor het dolfinarium, introduceren we aangescherpte normen voor vogels in dierentuinen, nemen we eveneens de normen voor reptielen in dierentuinen onder de loep, komen er opleidingen voor toekomstige en bestaande hondeneigenaars en ook een opleiding "train the trainer, gaan we voetzoolletsels bij vleeskippen monitoren in de slachthuizen en gaan we het gebruik van bodycams voor onze inspecteurs mogelijk maken. We gaan ook onze inspectieresultaten actief openbaar maken, omdat we de Vlamingen zoveel mogelijk transparantie willen bieden. Daarnaast differentiëren we tevens ons sanctioneringsbeleid door de invoering van alternatieve sancties (vb. taakstraffen, vorming of verplichte begeleiding) naast de reeds bestaande mogelijkheid tot het opleggen van administratieve transacties en administratieve geldboetes.

Dit document toont aan dat we ook in 2027 de nodige plannen hebben om met onze middelen veel in beweging te zetten voor meer dierenwelzijn. Het is niet altijd populair, en het is niet altijd makkelijk om pionier te zijn in bepaalde dossiers, maar we gaan het wel blijven doen. We gaan nu het dertiende jaar in van Dierenwelzijn als een Vlaamse bevoegdheid. Maar net zomin als zwarte katten een voorbode zouden zijn van onheil is 13 een getal van ongeluk: zo zal ook onderstaande uiteenzetting illustreren. Er is reeds heel wat verwezenlijkt voor het welzijn van de dieren in Vlaanderen, maar er ligt evengoed nog heel wat werk op de planken. We pakken het aan.

II. TOTALEN BBT

TOTAAL - DIERENWELZIJN, excl. apparaatskredieten en programma B

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	1.636	0	7.895	8.140
Bijstelling BO 2027	0	0	0	0	0
BO 2027	0	1.636	0	7.895	8.140

III. BELEIDSVELDOVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing

IV. BELEIDSVELD I DIERENWELZIJN

Het beleidsveld Dierenwelzijn omvat slechts 1 ISE, ISE Dierenwelzijn

PROGRAMMA QF - DIERENWELZIJN

(duizend euro)					
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2026	0	1.636	0	7.895	8.140
Bijstelling BO 2027	0	0	0	0	0
BO 2027	0	1.636	0	7.895	8.140

1. ISE-OVERKOEPELEND BELEID

Niet van toepassing

2. ISE DIERENWELZIJN

2.1. Vlaamse Gemeenschap

DIERENWELZIJN, Vlaamse Gemeenschap

	AO			TO		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-ontvangsten (werking en toelagen (OW))	0	0	0	1.636	0	1.636
Toelagen (ontvangsten interne stromen (OI))	0	0	0	0	0	0
Overige (ontvangsten leningen (OL),	0	0	0	0	0	0

ontvangsten participaties (OP); geen ESR-impact)						
Totaal	0	0	0	1.636	0	1.636

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2026	evolutie	BO 2027	BA 2026	evolutie	BO 2027
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	7.895	0	7.895	8.140	0	8.140
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	7.895	0	7.895	8.140	0	8.140
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting:

EEN COHERENT EN VOORUITSREVENDE BELEID VOOR ALLE CATEGORIEËN VAN DIEREN

Ik voer in 2027 een **verbod in op de handel in en publiciteit voor dieronvriendelijke producten via een BVR**. Dit besluit zal een lijst bevatten van producten die schadelijk zijn voor het dierenwelzijn, en zal zowel de verhandeling ervan als de publiciteit ervoor beperken of verbieden opdat consumenten in Vlaanderen niet langer beïnvloed zouden worden om deze producten te kopen.

Ik laat **de regelgeving inzake de erkende inrichtingen (Kennelbesluit) evalueren**. Het Kennelbesluit bepaalt aan welke wettelijke voorwaarden erkende inrichtingen moeten voldoen. Deze evaluatie zal worden verruimd tot een bredere integrale screening van de Vlaamse regelgeving voor honden en katten, rekening houdend met de implementatie van de nieuwe Europese verordening over het welzijn en de traceerbaarheid van honden en katten. Naast bepalingen over de registratie en erkenning van inrichtingen en welzijnsvereisten, bevat deze verordening immers ook bepalingen over de identificatie en registratie van de dieren, fokkerij, verhandeling en advertenties voor houders en inrichtingen. De implementatie ervan zal daarom niet alleen gevolgen hebben voor het Kennelbesluit, maar desgevallend ook aanleiding geven tot aanpassingen in de Codex en andere uitvoeringsbesluiten.

Ik laat ook een laagdrempelige, maar op wetenschap gesteunde, **opleiding** uitwerken **voor toekomstige en bestaande hondeneigenaars en ook een opleiding "train the trainer"**. Door deze opleidingen zullen de hondenbaasjes meer inzicht krijgen in onder meer het gedrag van hun dieren en er beter mee omgaan. Verhoopt wordt dat dit een gunstige invloed heeft op het aantal honden dat om gedragsredenen aan asielen afgestaan worden. De opleidingen beogen ook mensen voorafgaand aan de aanschaf van een hond de vereiste kennis te bezorgen opdat ze doordacht overgaan tot de aanschaf van een hond. We blijven ook onderzoeken hoe we de ambitie in het regeerakkoord, m.b.t. eigenaars van rassen die als gevaarlijk worden beschouwd te verplichten naar een hondenschool te gaan, realiseren.

In het kader van de verdere uitrol van een doordacht fokbeleid voor honden en katten met de ambitie om erfelijke aandoeningen zo veel mogelijk uit te sluiten en de genetische diversiteit te verhogen, zal ik via een overheidsopdracht een **externe operator** laten inschakelen voor de **opstart en het beheer van een centrale databank** waarin alle gegevens in het kader van het **fokbeleid en stambomen** kunnen worden bijgehouden. Hieruit moet ook waardevolle wetenschappelijke informatie gehaald kunnen worden. Momenteel worden deze data uitsluitend bijgehouden door de individuele stamboekverenigingen, waardoor deze niet automatisch doorstromen naar beleid en onderzoek, en telkens manueel opgevraagd moeten worden. Voor deze overheidsopdracht wordt **300.000,00 euro** voorzien op de begroting van 2027.

In de intensieve veehouderij worden dieren op een kleine oppervlakte gehouden. Het voorzien van meer leefruimte voor de dieren biedt ontegensprekelijk voordelen voor het welzijn van de dieren. Om na te gaan hoe een negatieve milieu-impact beperkt of vermeden kan worden, laat ik de mogelijkheid onderzoeken om de **maximale bezettingsdichtheid** in de huisvesting van **kalkoenen, vleeskippen en varkens** te **verlagen** zonder dat de stikstofuitstoot zou verslechteren.

Om het welzijn van kippen die gehuisvest worden in intensieve houderijsystemen te verbeteren, laat ik een **onderzoek uitvoeren naar de haalbaarheid van het verplicht gebruik van trager groeiende kippenrassen**. Voor deze onderzoeksopdracht wordt **150.000,00 euro** voorzien in de begroting van 2027.

Voetzoolletsels, die veel pijn veroorzaken, zijn een veel voorkomende aandoening bij vleeskippen. Deze aandoening wordt voornamelijk veroorzaakt door langdurig contact met te vochtig strooisel. De letsels hebben een significante impact op het welzijn van het dier door het pijngevoel en een daaruit volgende verminderde mobiliteit. Ik wil dit aanpakken door via een BVR **de regelgeving m.b.t. het welzijn van vleeskippen aan te vullen met modaliteiten om voetzoolletsels vast te stellen in het slachthuis**. De voetzoolscores zullen teruggekoppeld worden naar de betrokken pluimveehouder zodat deze inzicht krijgt in de toestand van zijn dieren, en indien nodig maatregelen kan nemen om deze aandoening zo veel mogelijk terug te dringen.

Transport van landbouwdieren brengt risico's met zich mee voor het welzijn van deze dieren, en dat is des te meer het geval indien dit transport moet plaats vinden in perioden van extreme hitte of koude. In samenspraak met de sector heb ik de bestaande **hitte- en koudeprotocollen voor transport van dieren** laten evalueren. Dit heeft ertoe geleid dat het hitte- en koudeprotocol voor pluimvee aangepast werd. De aangepaste protocollen zullen tijdens toekomstige hitte- en koudeperiodes in werking treden.

In 2027 zal ik de **normen voor het houden van vogels in dierentuinen aanscherpen** op basis van het advies van de Vlaamse Dierentuinencommissie. De huidige minimumnormering

voor de vogels dateert van 2000. Ik laat ook de normen voor het **houden van reptielen in dierenruimten evalueren** met het oog op de actualisatie ervan. Deze minimumnormering dateert van 2004. Deze evaluatie bestaat uit een toetsing van de bestaande normen aan de meest recente wetenschappelijke inzichten inzake dierenwelzijn en dit met bijzondere aandacht voor de huisvesting, de verrijking van de leefomgeving, de sociale behoeften van de dieren en het voorzien van voldoende ruimte en stimulansen om natuurlijk gedrag te kunnen vertonen.

Wat de proefdieren betreft werk ik op basis van het advies van de Proefdierencommissie verder aan **de modaliteiten en randvoorwaarden voor een verbod op dierproeven die gebruik maken van honden, katten en niet-menselijke primaten en aan een verbod op dierproeven voor de ontwikkeling van detergenten**. Hiervoor wordt een budget voorzien van **120.000,00 euro** op de begroting van 2027.

EFFICIËNTE INFORMATIE-EN SENSIBILISERINGSSTRATEGIE VOOR ALLE DIEREN

In 2027 rol ik een **campagne** uit rond de **verplichte sterilisatie van katten** om bestaande en toekomstige katteneigenaars te sensibiliseren over de verplichting en het belang van sterilisatie, en hen aan te zetten om hun verantwoordelijkheid op te nemen.

Stalbranden kosten elk jaar heel wat dierenlevens. Ook beschadigde roostervloeren leiden tot dierenleed. Daarom laat ik Dierenwelzijn Vlaanderen volgend jaar een gerichte **campagne** opzetten richting veehouders rond het thema **'Veilige stallen voor dier en landbouwer'**, met bijzondere aandacht voor brandveiligheid en de veiligheid van roostervloeren. Dit zal verlopen via een deelname als standhouder op Agriflanders 2027.

Voortbouwend op de actualisatie en uitbreiding die in 2026 van start gingen, worden de **huisdierwijzers** op www.vlaanderen.be/huisdierinfo **in 2027 verder geactualiseerd en uitgebreid**. De bestaande huisdierwijzers (een honderdtal) worden verder in lijn gebracht met de laatste wetenschappelijke inzichten en er komen ook tien nieuwe huisdierwijzers bij. De huisdierwijzers geven bestaande en toekomstige eigenaars praktische informatie over wat een dier nodig heeft om goed te leven. Ze behandelen onder meer een geschikte leefomgeving en benodigde ruimte, voeding, verzorging en sociale behoeften, maar ook de kosten die komen kijken bij het houden van een huisdier. Zo krijgen burgers de nodige informatie om bewust te kiezen voor een dier en het op een verantwoorde manier te houden.

Via een aanpassing van de Vlaamse Codex Dierenwelzijn voorzie ik een wettelijke basis voor **de openbaarmaking van de controleresultaten van erkende honden- en kattenkwekerijen**. Door met respect voor de privacywetgeving potentiële kopers toegang te geven tot objectieve en onafhankelijke informatie over de naleving van de erkenningsvoorwaarden, wordt transparantie bevorderd en kunnen consumenten beter geïnformeerde keuzes maken.

In 2027 organiseer ik ook opnieuw een **infomoment voor de lokale besturen** om de samenwerking en informatiedoorstroming met Dierenwelzijn Vlaanderen te versterken. Ook de samenwerking met de lokale politiezones, het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV), het Agentschap Landbouw en Zeevisserij en de parketten wordt voortgezet. Zo bouwen we het netwerk verder uit.

EEN EFFICIËNT EN KWALITEITSVOL INSPECTIEBELEID MET KORDATE UITVOERING VAN CONTROLES, MAATREGELEN EN SANCTIES

Dierenwelzijn kent een steeds groter maatschappelijk belang. Vanuit die vaststelling geef ik dan ook een hoge prioriteit aan een **kordate en doortastende handhaving** als sluitstuk van het dierenwelzijnsbeleid. Daarbij hoort een streng vervolgings- en sanctioneringsbeleid voor dierenbeulen die bewust, bijvoorbeeld uit winstbejag, dierenleed veroorzaken. Ook in 2027 blijf ik de **nodige middelen en capaciteit beschikbaar stellen** opdat Dierenwelzijn Vlaanderen deze opdrachten kan uitvoeren.

Op het vlak van handhaving zet ik in 2027 verder in op het bestaande tweesporenbeleid. Enerzijds de **reactieve controles na melding van mishandeling of verwaarlozing van dieren** door het brede publiek. Dit type controles legt een grote claim op de beschikbare inspectiecapaciteit van Dierenwelzijn Vlaanderen gezien er jaarlijks ruim 7000 van dergelijke meldingen ontvangen worden. Anderzijds zet Dierenwelzijn Vlaanderen ook in op **gerichte proactieve controles** bij bedrijven of erkende inrichtingen op basis van een risico-gebaseerd **jaarlijks controleplan** waarin preventie en vroegtijdige interventie centraal staan. Daarbij worden onder meer eerdere vaststellingen, ontvangen meldingen, de aard en omvang van de activiteiten en het aantal gehouden dieren in rekening gebracht. Hierbij wordt er prioriteit gegeven aan bedrijven of inrichtingen die een hoger risico vormen op dierenwelzijnsproblemen, met bijzondere aandacht voor de grote spelers.

Ik blijf in 2027 ook de **'dierenartsen met opdracht'** inzetten voor het uitvoeren van controles op dierenwelzijn in de slachthuizen en grensinspectieposten zoals op Brussels airport. Voor deze opdracht wordt **1,2 miljoen euro** voorzien in de begroting 2027.

Om de effectiviteit van de handhaving van het dierenwelzijnsbeleid verder te versterken, wordt via een wijzigingsdecreet de Vlaamse Codex Dierenwelzijn aangepast om een wettelijke basis te voorzien voor **de inzet van bodycams** tijdens controles op de naleving van de dierenwelzijnsregelgeving. Deze maatregel moet toezichthouders ondersteunen bij het verzamelen van objectief bewijsmateriaal, onder meer bij acute overtredingen die met klassieke middelen moeilijk kunnen worden vastgesteld. Daarnaast draagt het gebruik van bodycams bij aan de bescherming van toezichthouders tegen agressie en andere vormen van hinder tijdens controles.

Op het vlak van het sanctioneringsbeleid loopt een **onderzoek** op welke manier we in sommige gevallen met **alternatieve sancties** zouden kunnen werken (vb. taakstraffen, vorming of verplichte begeleiding) naast de reeds bestaande mogelijkheid tot het opleggen van administratieve transacties en administratieve geldboetes. Het onderzoeksrapport moet een tweeledig eindresultaat opleveren: enerzijds een onderbouwde analyse die Dierenwelzijn Vlaanderen in staat stelt een geïnformeerde keuze te maken voor bepaalde alternatieve sancties en de specifieke doelgroepen aan wie dergelijke sanctie kan opgelegd worden en anderzijds een aantal praktische instrumenten waarmee Dierenwelzijn Vlaanderen aan de slag kan zoals een beslissingsboom, een draaiboek en een duurzaam partnernetwerk. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal dan in een tweede fase een BVR opgemaakt worden om de alternatieve sancties in regelgeving te implementeren.

EEN DIGITALE SPRONG VOORWAARTS

Ik blijf ook in 2027 verder inzetten op **digitalisering om de werking van Dierenwelzijn Vlaanderen te ondersteunen en optimaliseren**.

Zo wordt het nieuwe dossieropvolgingssysteem (ARGUS) voor de registratie van meldingen en controles verder geoptimaliseerd, worden verdere stappen gezet richting de ontwikkeling

van een digitale toepassing voor het melden van voetzoolletsels bij pluimvee, onderhouden en verbeteren we toepassingen zoals Animal Shelter, DogID en CatID en verkennen we verder de mogelijkheden voor de inzet van AI voor het opsporen van overtredingen.

Relevante begrotingsartikelen: QB0-1QFD2MA-WT: WERKING EN TOELAGEN - DIERENWELZIJN - ONTWIKKELEN VAN EEN COHERENT EN VOORUITSTREVENDE DIERENWELZIJNSBELEID, EEN EFFICIENTE SENSIBILISERINGS-STRATEGIE EN EEN KORDAAT CONTROLE- EN HANDHAVINGSBELEID

2.2. DAB's en rechtspersonen

Niet van toepassing voor beleidsveld Dierenwelzijn

V. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

1. Apparaatskredieten

Binnen het beleidsveld Dierenwelzijn is er slechts 1 entiteit actief: het departement Omgeving. Aangezien het departement ook voornamelijk actief is binnen een ander beleidsveld (Omgeving en Natuur) worden de apparaatskredieten van het departement Omgeving besproken in de BBT voor Omgeving en Natuur.

2. Begrotingsprogramma's zonder beleidsveld

Niet van toepassing voor beleidsveld Dierenwelzijn

VI. LIJST MET AFKORTINGEN

AO	Algemene Ontvangsten
IS	Interne stromen (ESR-aggregaat)
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern Verzelfstandigd Agentschap
LE	Leningen (ESR-aggregaat)
LO	Leningontvangsten
LO	Lonen (ESR-aggregaat)
OI	Ontvangsten Interne Stromen (ESR-aggregaat)
OL	Ontvangsten Leningen (ESR-aggregaat)
OP	Ontvangsten Participaties (ESR-aggregaat)
OW	Ontvangsten Werking en Toelagen (ESR-aggregaat)
PA	Participaties (ESR-aggregaat)
PR	Provisies (ESR-aggregaat)
TO	Toegewezen ontvangsten
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VAK	Gesplitst vastleggingskrediet
VEK	Gesplitst vereffeningskrediet
WT	Werkking en Toelagen (ESR-aggregaat)